

Na temelju članka 88. stavak 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK

O ORGANIZACIJI I BLIŽIM UVJETIMA PROSTORA, MEDICINSKO-TEHNIČKE OPREME I STRUČNOG KADRA, KOJE TREBAJU ISPUNJAVATI CENTRI ZA MENTALNO ZDRAVLJE U ZAJEDNICI, KAO I EDUKACIJI IZ OBLASTI ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH SUPSTANCIJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom propisuje se način organiziranja centra za mentalno zdravlje u zajednici (u daljnjem tekstu: Centar), minimalni uvjeti prostora, medicinsko-tehničke opreme, stručnog kadra koje treba ispunjavati, kao i djelokrug rada, te plan i program, način provođenja i trajanja edukacije iz oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija.

Članak 2.

Zajednica iz članka 1. ovog pravilnika predstavlja oblik udruživanja ljudi unutar nekog određenog prostora, čiji pojedinci stupaju u različite socijalne interakcije, okupljajući se oko zajedničkih vrijednosti, potreba, interesa i problema, razvijajući osjećanje pripadnosti i identifikacije sa zajednicom i poduzimaju organizirane akcije u cilju zadovoljavanja osobnih i zajedničkih potreba.

Članak 3.

Centar obavlja promociju mentalnog zdravlja i prevenciju mentalnih poremećaja, liječenje i rehabilitaciju mentalno oboljelih osoba, prevenciju invaliditeta i rehabilitaciju, te brigu i pomoć onesposobljenih, kao i druge poslove sukladno članku 88. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10).

Članak 4.

Centar može pružati usluge izvan programa obveznog zdravstvenog osiguranja, a koje su u njegovom djelokrugu rada, školama, poslodavcima, organima unutarnjih poslova, sudovima, tužiteljstvima, agencijama i sl.

Usluge iz stavka 1. ovog članka se realiziraju ugovaranjem putem doma zdravlja sa navedenim subjektima.

Članak 5.

Centar podstiče zajednicu u zaštiti ljudskih prava osoba sa mentalnim problemima i poremećajima ponašanja, te potječe i podržava korisničke udruge i druge nevladine organizacije u njihovom radu.

II. ORGANIZIRANJE I NAČIN RADA CENTRA ZA MENTALNO ZDRAVLJE

Članak 6.

Centar, kao dio doma zdravlja, organizira rad sukladno potrebama zajednice.

U provedbi stavka 1. ovog članka, Centar je dužan osigurati dostupnu, kvalitetnu, efikasnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu pacijentima.

Zdravstvena zaštita iz stavka 2. ovog članka provodi se kroz definirane planove i programe putem individualnih i grupnih tretmana u zajednici, odnosno u prostorijama Centra, a u cilju njihovog zadržavanja u obiteljskoj i socijalnoj sredini, odnosno u prevenciji hospitalizacije pacijenta.

Članak 7.

Pacijentom iz članka 6. ovog pravilnika smatra se svaka osoba, bolesna ili zdrava, osigurana ili neosigurana, koje zatraži ili kojem se pruža određena mjera ili usluga u cilju očuvanja i

unapređenja zdravlja, sprečavanja bolesti, liječenja ili zdravstvene njege i rehabilitacije, suglasno Zakonu o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10).

Članak 8.

Centar održava kontinuiranu vezu sa zdravstvenim ustanovama na svim razinama zdravstvene zaštite, razmjennom informacija i uspostavljanjem jedinstvenog sustava upućivanja pacijenata sa primarnog na druge razine zdravstvene zaštite, sukladno članku 109. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Centar, na temelju pisanih protokola o suradnji, kontinuirano surađuje i sa drugim službama i subjektima u zajednici sa ciljem rješavanja aktualnih problema vezanih za pacijente.

Članak 9.

Centar izrađuje interne pisane procedure i to:

- Procedura za zbrinjavanje urgentnih stanja u psihijatriji;
- Procedura o poštovanju prava pacijenata pri uključivanju u dijagnostičke i terapijske procedure u Centru;
- Procedura o postupku sa pacijentima koji odbijaju određeni tretman ili ne poštuju prethodno dogovoreni plan za medikamentozni ili psihosocijalni tretman;
- Procedura o postupku upućivanja pacijenta na hospitalni tretman;
- Procedura o postupanju s forenzičkim pacijentima koji su od strane suda upućeni prema Centru, kao i s forenzičkim pacijentima nakon hospitalnog tretmana u postupku uključivanja u zajednicu;
- Procedura o tretiranju zdravstvenih informacija pacijenata;
- Procedura prihvatanja i rješavanja žalbi pacijenata ili njihovih zakonskih staratelja;
- Procedura o primanju i uzvraćanju telefonskih poziva pacijenata ili njihovih zakonskih staratelja;
- Procedura o kućnim i drugim planiranim posjetama;
- Procedura o istraživačkim projektima i osiguranju suglasnosti pacijenata ili njihovih zakonskih staratelja za učešće u istraživačkim projektima;
- Procedura o kontroli infekcija;
- Procedura o čišćenju, dezinfekciji i dekontaminaciji površina;
- Procedura o zabrani pušenja u prostorijama Centra, i
- druge procedure suglasno djelokrugu rada i potrebama Centra.

Članak 10.

Centar je dužan sačiniti godišnji plan rada sa planom monitoringa i evaluacije, koji je sastavni dio godišnjeg plana doma zdravlja.

Godišnji plan rada upućuje se nadležnom zavodu za javno zdravstvo u cilju koordinacije aktivnosti.

III. SANITARNO-TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI

Članak 11.

Objekat Centra treba udovoljavati općim sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima:

- treba biti izgrađen od čvrstog materijala,
- treba biti smješten na pristupačnom terenu, sa osiguranim prilazom za osobe sa invaliditetom,
- ne smije biti izložen onečišćenju i buci iznad dopuštenih vrijednosti,
- treba imati trajno riješeno pitanje izvora zagrijavanja i udovoljavati tehničkim i ekološkim standardima.

Objekat Centra treba udovoljavati svim propisanim komunalnim i sanitarnim uvjetima vodoopskrbe i odvodnje sanitarnih i drugih otpadnih voda, električnog dovoda, priključaka i plinovodnih, te drugih instalacija, kao i protupožarne zaštite.

Centar treba imati osigurane telekomunikacijske veze i uređaje, uz obvezan pristup internetu.

Prostorije Centra udovoljavaju sljedećem:

- trebaju biti zračne i izvedene tako da se mogu efikasno i brzo provjetriti,
- u prostoriji sa nedovoljnim prozračivanjem potrebno je osigurati umjetnu ventilaciju,

- trebaju imati dnevno svjetlo,
- podovi prostorija trebaju biti izvedeni na način da se mogu brzo i lako čistiti, održavati i dezinficirati.

IV. UVJETI PROSTORA

Članak 12.

Centar, u pravilu, treba da je smješten na lokaciji koja je dostupna korisnicima sa područja zajednice kojoj puža usluge.

Prostorije Centra trebaju osigurati udobnost, sigurnost i diskreciju pacijentima.

Članak 13.

Centar treba imati prostor površine minimalno 150 m², koji se sastoji od sljedećeg:

- administrativni (prijemni) pult sa kartotekom,
- prostor za psihijatra,
- prostor za intervencije,
- prostor za rad psihologa,
- prostor za rad socijalnog radnika,
- prostor za grupnu i radnu terapiju,
- sanitarni čvor za pacijente, odvojeno po spolovima,
- sanitarni čvor za osoblje, odvojeno po spolovima,
- garderobu za pacijente,
- garderobu za osoblje,
- priručnu kuhinju sa neophodnom opremom i aparatima.

Prostorija za pregled pacijenta, sanitarni čvor za pacijente i sanitarni čvor za osoblje trebaju imati umivaonik sa toplom i hladnom vodom i tekućim sapunom, te ručnicima za jednokratnu uporabu, odnosno sušilom za ruke.

Prostori iz stavka 1. ovog članka trebaju biti odgovarajuće veličine, sukladno vrsti i obimu usluga koje Centar pruža.

V. UVJETI MEDICINSKO-TEHNIČKE OPREME

Članak 14.

Administrativni pult sa kartotekom treba biti opremljen sa metalnim ormarom s ključem za osobne zdravstvene kartone pacijenata, radnim stolom, stolicom, i telefonom.

Članak 15.

Prostor za rad psihijatra treba biti opremljen sa: ležajem za pregled pacijenta, stolicom za pregled pacijenta, radnim stolom i stolicom za doktora, stetoskopom, tlakomjerom, zglobnim reflektorom, korpom za otpatke, oftalmoskopom-mini, neurološkim čekićem, akustičnim viljuškom, posudom za špatule, špatulama, ljekarskom torbom, tablicama za ispitivanje oštine vida.

Članak 16.

Prostor za intervencije treba biti opremljen sa: ležajem za intervencije, stalkom za infuzije, ormarom za instrumente i lijekove, stolićem za instrumente, posudom za instrumente, suhim sterilizatorom, negatoskopom, otoskopom, toplomjerom, rukavicama za jednokratnu upotrebu, špricama i iglama za jednokratnu uporabu, kompresivnim zavojem, zavojnim materijalom, sredstvima za imobilizaciju, kompletom orofaringealnih tubusa, ambu balonom sa maskama, čeličnom posudom za kisik najmanjeg volumena 3 lit. sa pripadajućom opremom, kompletom za terapiju anafilaktičkog šoka (adrenalin, antihistaminici, aminofilin, kortikosteroidi), torbom za medicinsku sestru/tehničara, plastičnom posudom za medicinski otpad, posudom za ostali otpad.

Prostor za intervenciju treba imati metalnu kasu, odnosno sef za opojna sredstva, koji trebaju biti zaključani i osigurani od prisustva neovlašćenih osoba, a sukladno propisima o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga.

Članak 17.

Prostor za psihologa i socijalnog radnika treba biti opremljen sa kancelarijskim namještajem i opremom.

Pored kancelarijske opreme iz stavka 1. ovog članka, prostor za psihologa treba imati osnovne testove za rad psihologa, i to:

- psihološki instrumentarij za procjenu intelektualnih sposobnosti, pojedinih kognitivnih funkcija i psihoneurološku procjenu;
- testove i tehnike za procjenu psihomotornog razvoja;
- psihološki inventar i testove za procjenu ličnosti;
- projektivne tehnike.

Članak 18.

Prostor za grupnu terapiju treba imati sljedeće:

- audio-video opremu,
- materijal za kreativne i rekreativne aktivnosti,
- diktafon,
- namještaj.

Članak 19.

Ukoliko Centar pruža usluge djeci, opremi treba dodati razne igračke, slikovnice, slagalice i slične materijale.

Članak 20.

Ukoliko Centar pruža usluge prevencije i liječenja bolesti ovisnosti, treba imati:

- skrining testove za otkrivanje psihoaktivnih supstanci u urinu i pljuvački i
- skrining testove za hepatitis B i C, kao i HIV.

Članak 21.

Za potrebe rada na terenu Centar treba imati automobil.

VI. UVJETI KADRA I DJELOKRUG RADA

Članak 22.

Centar u pogledu kadra treba imati najmanje jedan multidisciplinarni tim (u daljnjem tekstu: Tim), koji čine:

- 1 specijalista neuropsihijatar/psihijatar
- 2 diplomirana psihologa
- 1 diplomirani socijalni radnik
- 1 diplomirana medicinska sestra/tehničar
- 2 medicinske sestre/tehničari SSS
- 1 radni terapeut.

Tim iz stavka 1. ovog članka podrazumijeva tim u organizacijskom smislu, a ne u smislu propisa o standardima i normativima zdravstvene zaštite.

Svaki član Tima dužan je obavljati poslove sukladno svom stupnju stručne spreme, zvanja i opisu posla.

Svaki član Tima u svom radu djeluje kao ravnopravan član Tima i podržava timski rad.

Svaki član Tima u svom radu je dužan raditi sukladno propisima iz oblasti zdravstva, međunarodnim instrumentima i drugim pozitivnim propisima o zaštiti ljudskih prava, kao i etičkim kodeksom struke, uz poštivanje integriteta i dostojanstva ličnosti pacijenta.

Članak 23.

Poslovi i zadaci svakog člana Tima iz članka 22. ovog pravilnika su da:

- promovira i štiti mentalno zdravlje pojedinca, obitelji, grupe i zajednice,
- provodi postupke liječenja,
- uči pacijenta da prepozna rane znakove bolesti, na vrijeme potraži pomoć i razumije svoje stanje,
- pomaže u procesu socijalizacije i resocijalizacije, odnosno stjecanju znanja, vještina, motiva i stavova potrebnih za izvršenje sadašnjih i budućih uloga u društvu,
- obavlja kućne i druge planirane posjete u zajednici,
- planira, organizira, rukovodi i provodi psihosocijalnu rehabilitaciju, pacijenata, uključujući i forenzičke pacijente koji su od strane suda upućeni prema Centru, kao i forenzičke pacijente nakon hospitalnog tretmana u postupku uključenja u zajednicu,
- pruža savjetodavne usluge pacijentima,
- provodi psihoedukaciju,
- provodi socioterapijske aktivnosti u Centru i u zajednici (individualna i grupna socioterapija),
- pomaže u rješavanju kriznih situacija,

- učestvuje u ranoj detekciji poremećaja u rastu i razvoju djece,
- vodi zakonom propisanu medicinsku evidenciju i dokumentaciju,
- sudjeluje u istraživanjima i primjenjuje rezultate istraživanja,
- sudjeluje u evaluaciji i praćenju rada Centra.

Članak 24.

Centar, sukladno internim aktima doma zdravlja, treba imati imenovanog voditelja Tima (u daljnjem tekstu: Voditelj).

Voditelj treba da ima organizacijske vještine i odgovarajuće stručne kvalifikacije.

Članak 25.

Dužnosti i odgovornosti Voditelja iz člana 24. ovog pravilnika su sljedeće:

- rukovođenje i koordiniranje radom Tima,
- organiziranje rada Centra,
- razvijanje pozitivne radne atmosfere, motiviranje uposlenika i briga o dobrim interpersonalnim odnosima,
- uspostavljanje i održavanje veze sa službama primarne zdravstvene zaštite, kao i sa zdravstvenim ustanovama sekundarne i tercijarne razine zdravstvene zaštite, uključujući psihijatrijske bolnice i klinike, odnosno i forenzičke odjele,
- uspostavljanje i održavanje veze sa drugim službama u zajednici koje se bave zaštitom mentalnog zdravlja u zajednici,
- izrada godišnjeg plana stručnog usavršavanja članova Tima u suradnji sa ostalim članovima Tima,
- uspostavljanje i održavanje stalne komunikacije u zajednici, posebno sa zdravstvenim savjetom u zajednici lokalne samouprave, iz člana 65. Zakona o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10), s lokalnim općinskim službama, organizacijama i udrugama, grupama za samopomoć, volonterskim organizacijama i drugim institucijama,
- monitoring i evaluacija rada Centra i izvješćivanje o radu Centra,
- izrada godišnjeg plana rada u suradnji s drugim članovima Tima.

Članak 26.

Specijalista neuropsihijatar/psihijatar, pored poslova i zadataka iz članka 23. ovog pravilnika, odgovoran je za provođenje multidisciplinarnog biološkog, psihološkog i socijalnog tretmana.

Specijalista neuropsihijatar/psihijatar posebno je odgovoran za:

- dijagnostiku i planiranje tretmana za liječenje mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja,
- pravilno provođenje psihofarmakološke terapije, uz vođenje naročite pažnje o individualnom doziranju i dužini tretmana, sporednim efektima i komplikacijama psihijatrijskog tretmana,
- obavljanje psihijatrijske ekspertize,
- pružanje konsultativnih usluga i davanje mišljenja na poziv drugih službi,
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 27.

Psiholog, pored poslova i zadataka iz članka 23. ovog pravilnika, posebno je odgovoran za:

- psihodijagnostičke procjene,
- izradu i provođenje plana psihološkog tretmana,
- procjenu toka i evaluaciju tretmana,
- psihološko savjetovanje,
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 28.

Socijalni radnik, pored poslova i zadataka iz članka 23. ovog pravilnika, posebno je odgovoran za:

- uzimanje socijalne anamneze sa ekspertizom,
- izradu plana aktivnosti iz domena socijalnog rada,
- pružanje odgovarajuće pomoći u rješavanju pitanja i problema koji su od bitnog interesa za pacijenta i izvan su domena medicinskog i psihološkog tretmana,
- pružanje adekvatne stručne pomoći pacijentima čije socijalno stanje zahtijeva naročitu skrb i pomoć društvene zajednice, kao što su nezaposleni, osobe u stanju onesposobljenosti, djeca bez roditeljskog staranja, samohrani roditelji, stare i iznemogle osobe,
- rad na uklanjanju različitih socijalnih činitelja koji u obitelji i široj društvenoj zajednici mogu imati negativan utjecaj na uspješan tretman pacijenta,
- uspostavljanje permanentne suradnje sa različitim službama i institucijama socijalne zaštite, obrazovnim i ustanovama od javnog značaja, te različitim nevladinim organizacijama u zajednici u kojoj djeluje Centar,
- poticanje pacijenta da aktivno sudjeluje u društvenim i kulturnim događajima, a sukladno njegovim afinitetima,
- organiziranje rekreativnih aktivnosti s ciljem razvijanja socijalnih vještina pacijenta,
- razvijanje i poticanje volonterskog rada u zajednici koji je u uskoj vezi sa socijalnom zaštitom i socijalnom politikom državnog sektora,
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 29.

Diplomirana medicinska sestra/tehničar, pored poslova i zadataka iz članka 23. ovog pravilnika, posebno je odgovorna za:

- ostvarivanje prvog kontakta sa pacijentom i uzimanje potrebnih podataka,
- procjenjivanje potreba pacijenta kroz razgovor i poticanje povjerenja,
- organiziranje i rukovođenje poslovima njege pacijenata,
- nadzor nad primjenom plana sestriinske njege,
- brigu za pacijenta koji doživljava akutnu mentalnu patnju ili koji se nalazi u fazi pogoršanja hronične duševne bolesti,
- nadziranje redovne i ispravne primjene lijekova, uključujući injekcionu terapiju,
- vođenje evidencije o ordiniranoj terapiji, intervencijama i dijagnostici,
- brigu o higijensko-dijetetskom režimu pacijenta,
- brigu o nabavci potrebnog materijala, lijekova i dr.,
- poticanje pacijenta da aktivno sudjeluje u društvenim i kulturnim događajima, a sukladno njegovim afinitetima,
- organiziranje rekreativnih aktivnosti s ciljem razvijanja socijalnih vještina pacijenta,
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 30.

Medicinska sestra/tehničar, pored poslova i zadataka iz članka 23. ovog pravilnika, posebno je odgovorna za:

- učešće u provođenju plana sestriinske njege, pružanje podrške pacijentima i njihovim obiteljima u cilju poboljšanja kvalitete života,
- brigu za pacijente koji doživljavaju akutnu mentalnu patnju ili koji imaju hroničnu duševnu bolest,
- procjenjivanje pacijenta kroz razgovor o njegovim problemima i najboljem načinu oporavka,
- razvijanje odnosa povjerenja s pacijentima,
- nadziranje redovne i ispravne primjene lijekova, uključujući injekcionu terapiju,
- poticanje pacijenta da aktivno sudjeluje u društvenim i kulturnim događajima, a sukladno njegovim afinitetima,
- organiziranje rekreativnih aktivnosti s ciljem razvijanja socijalnih vještina pacijenta,
- brigu o higijensko-dijetetskom režimu pacijenta,
- obavljanje kućnih posjeta,
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 31.

Radni terapeut potiče i razvija sposobnost samostalnog funkcioniranja pacijenta.

Pored poslova i zadataka iz članka 23. ovog pravilnika, radni terapeut je posebno odgovoran za:

- izradu plana aktivnosti iz domena radne terapije za individualni i grupni tretman,
- obavljanje tehničkih priprema, kao što su selekcija aktivnosti, određivanje radnog mjesta, izbor materijala, alata i pribora,
- obavljanje motivacionih razgovora sa pacijentom,
- utvrđivanje terapijskog prostora i prilagođavanje opreme s ciljem postizanja što većeg stupnja funkcionalnosti i racionalnog korištenja preostalih životnih vještina,
- opserviranje, praćenje i registriranje uspješnosti terapijskog tretmana, stava i ponašanja pacijenta iz svog domena,
- procjenjivanje aktivnosti svakodnevnog života pacijenta koje su povezane sa njegovim trenutnim mentalnim stanjem,
- poticanje pacijenta da aktivno sudjeluje u društvenim i kulturnim događajima, a sukladno njegovim afinitetima,
- organiziranje rekreativnih aktivnosti s ciljem razvijanja socijalnih vještina pacijenta,
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 32.

Članovi Tima iz članka 22. ovog pravilnika imaju pravo i obvezu stručno se usavršavati radi održavanja i unapređivanja kvaliteta zdravstvene zaštite u oblasti mentalnog zdravlja.

Stručno usavršavanje iz stavka 1. ovog člana obuhvata posebne oblike usavršavanja kroz kontinuirano praćenje i usvajanje suvremenih znanja i vještina iz pojedinih oblasti, kojima se osigurava i unapređuje kvalitet zdravstvene zaštite u oblasti mentalnog zdravlja, a sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Plan stručnog usavršavanja, svake kalendarske godine, Centar predlaže domu zdravlja, sukladno svojoj djelatnosti, kao i prioritetima razvoja.

VII. EDUKACIJA IZ OBLASTI ZLOUPORABE PSIHOAKTIVNIH SUPSTANCIJA

Članak 33.

Članovi Tima iz članka 22. ovog pravilnika trebaju imati edukaciju iz oblasti zloruporabe psihoaktivnih supstancija (u daljnjem tekstu: edukacija).

Psihoaktivna supstancija, u smislu stavka 1. ovog članka je svaka supstancija biljnog ili sintetičkog porijekla koja, kada se unese u organizam, može da mijenja jednu ili više njegovih funkcija i da nakon ponavljane uporabe dovede do stvaranja psihičke i/ili fizičke ovisnosti.

Tokom edukacije, polaznici se upoznaju sa osnovama iz oblasti zloruporabe psihoaktivnih supstancija, principima timskog rada u tretmanu ovisnika, kao i praktičnim terapijskim postupcima koji se koriste u postupku odvikavanja od psihoaktivnih supstancija.

Plan edukacije iz stavka 1. ovog članka sastavni je dio ovog pravilnika (Prilog 1.).

Provođenje edukacije odobrava se rješenjem doma zdravlja, koji upućuje članove Tima na edukaciju.

VIII. NAČIN OBAVLJANJA EDUKACIJE

Članak 34.

Edukacija se obavlja u zdravstvenim ustanovama za bolesti ovisnosti osnovanim sukladno propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Federalni ministar zdravstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) posebnim rješenjem utvrđuje koje zdravstvene ustanove u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) ispunjavaju uvjete za obavljanje edukacije sukladno

ovom pravilniku (u daljnjem tekstu: ovlaštena zdravstvena ustanova).

Edukacija iz članka 33. ovog pravilnika traje ukupno 40 sati, od toga 10 sati teoretskog dijela i 30 sati praktičnog rada.

Edukacija se obavlja u redovnom radnom vremenu.

Članak 35.

Teoretski dio edukacije obavlja se u prostorijama ovlaštene zdravstvene ustanove koja ispunjava sljedeće uvjete glede prostora, opreme i kadra, i to da ima:

- najmanje jednu prostoriju za održavanje nastave, koja ispunjava higijensko-tehničke uvjete namijenjene za učionice,
- sanitarni čvor odvojeno po spolovima u blizini prostorija za nastavu,
- prikladan namještaj u učionici,
- stručni kadar za održavanje teoretske nastave po tematskim cjelinama utvrđenog plana edukacije,
- potrebnu opremu i nastavna pomagala neophodna za održavanje teoretske nastave.

Praktični dio edukacije obavlja se u okviru odgovarajućih organizacionih jedinica ovlaštene zdravstvene ustanove, a suglasno Planu edukacije utvrđenom ovim pravilnikom.

Voditelja edukacije imenuje ovlaštena zdravstvena ustanova, i to iz reda specijalista neuropsihijatrije/psihijatrije sa najmanje pet godina iskustva u radu sa ovisnicima.

IX. NAČIN PROVJERE ZNANJA, SASTAV ISPITNOG POVJERENSTVA, RAD ISPITNOG POVJERENSTVA I IZDAVANJE UVJERENJA USPJEŠNO ZAVRŠENOJ PROVJERI ZNANJA

Članak 36.

Provjeru znanja obavlja Ispitno povjerenstvo koje se sastoji od tri člana i to: neuropsihijatar/psihijatar, diplomirani psiholog, diplomirani socijalni radnik ili diplomirana medicinska sestra/tehničar sa najmanje pet godina iskustva u radu sa ovisnicima.

Ispitno povjerenstvo iz stavka 1. ovog članka imenuje se na period od dvije godine.

Članove Ispitnog povjerenstva imenuje federalni ministar na prijedlog ovlaštene zdravstvene ustanove.

Rješenjem o imenovanju Ispitnog povjerenstva određuje se predsjedatelj.

Administrativne poslove Ispitnog povjerenstva obavlja sekretar, koji se imenuje rješenjem o imenovanju Ispitnog povjerenstva.

Predsjedatelju, članovima i sekretaru Ispitnog povjerenstva pripada pravo na naknadu.

Članak 37.

Provjeru znanja organizira ovlaštena zdravstvena ustanova.

Provjeri znanja može pristupiti samo polaznik edukacije koji je redovno pohađao nastavu iz teoretskog i praktičnog dijela.

Članak 38.

Provjera znanja vrši se pismeno.

Na provjeri znanja polaznici edukacije moraju prezentirati jedan seminarski rad iz oblasti zloruporabe psihoaktivnih supstancija uz suglasnost voditelja edukacije.

Članak 39.

Provjeri znanja može se pristupiti najviše dva puta, s tim da između provjera znanja mora proći najmanje mjesec dana.

U slučaju da polaznik edukacije i nakon druge provjere znanja ne zadovolji, upućuje se na ponovno pohađanje edukacije.

Članak 40.

Ovlaštena zdravstvena ustanova koja organizira provjeru znanja dužna je, najkasnije u roku od sedam dana od dana obavljene provjere znanja, Federalnom ministarstvu zdravstva dostaviti izvještaj o obavljenoj edukaciji i uvjerenje o uspješno

положеном испиту (у даљњем тексту: увјерење) са потписом предсједатеља Испитног повјерењства.

Полазнику едукације који је успјешно завршио провјеру знања из области злоупотребе психоактивних супстанција, федерални министар издаје увјерење из ставка 1. овог чланка.

Увјерење потписују федерални министар и предсједатељ Испитног повјерењства из чланка 36. ставак 4. овог правилника.

Садржај и изглед увјерења саставни је дио овог правилника (Прилог 2).

Чланак 41.

Трошкове едукације, као и завршне провјере знања посебним рјешењем утврђује овлашћена здравствена установа.

Трошкове едукације, као и завршне провјере знања сноси дом здравља који је упutio полазнике на едукацију сугласно одредбама овог правилника.

X. ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Чланак 42.

Члану Тима који је едукацију из области злоупотребе психоактивних супстанција обавио у Федерацији, односно у Босни и Херцеговини, као и у иноземству, а прије ступања на снагу овог правилника, може се признати план обављене едукације, као и успјешно завршена провјера знања.

Чланак 43.

Признавање едукације и завршне провјере знања из чланка 42. овог правилника, врши федерални министар, на основу поднијетог документiranог захтјева.

Уз захтјев из ставка 1. овог чланка, прилаже се:

- одговарајућа диплома о завршеној високој, вишој, односно средњој стручној спени. Ако је диплома издата у иноземству, уз овјерену диплому доставља се и nostrifikacija diplome, односно свједодџбе, и
- план обављене едукације из области злоупотребе психоактивних супстанција овјерен од стране органа који

га је donio, а ако је у питању план и програм из иноземства, превод истог са овјером овлашћеног преводитеља.

Чланак 44.

На основу поднијетог захтјева по проведеном поступку, федерални министар donosi рјешење.

Рјешење из ставка 1. овог чланка је коначно у управном поступку и против истог се може покренути управни спор сугласно Закону о управним споровима ("Службене новине Федерације БиХ", број 9/05).

Чланак 45.

Дом здравља треба осигурати provoђење континуиране supervizije за све чланове Тима из чланка 22. овог правилника од стране лиценцираних supervizora.

Supervizija из ставка 1. овог чланка је облик подршке професионалцима који раде у области менталног здравља у циљу заштите њиховог менталног здравља и побољшања професионалних компетенција.

Чланак 46.

Центри за менталну рехабилитацију који обављају дјелатност на основу прописа који су били у примјени до дана ступања на снагу овога правилника, дужни су ускладити своју организацију и пословање са одредбама овог правилника, у року од 12 мјесеци од дана ступања на снагу истог.

Чланак 47.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 01-37-7410/11
20. listopada 2011. године
Сарајево

Министар
Prof. dr. Rusmir Mesihović, v. r.

Прилог 1.

**Plan i program edukacije iz oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija
Tabela 1. Teoretski dio nastave (10 sati/600min.)**

Tematska jedinica	Trajanje u h/min	Predavač	Participanti	Ispitivanje znanja (završni ispit)
<ul style="list-style-type: none"> - Uvod: Epidemiologija, etiologija, definicija ovisnosti i klasifikacija poremećaja - Kliničke manifestacije - Apstinencijalni sindrom - Komplikacije zlouporabe PAS-heroiniska intoksikacija (overdoza) - Etički principi u tretmanu ovisnika - Timski rad u liječenju ovisnost 	2h	Neuropsihijatar/psihijatar Specijalista med. Psihologije/Dipl. psiholog	Svi	Pismeni test
<ul style="list-style-type: none"> - Oblici i mogućnosti liječenja ovisnosti - Psihofarmakoterapija - Programi detoksikacije - Programi supstitucije - Uloga NP/P u timskom radu 	2h	Neuropsihijatar/psihijatar	NP/P	Pismeni test
<ul style="list-style-type: none"> - Uloga psihologa u timskom radu - Psihodiagnostički instrumenti - Psihoterapijski oblici rada - Psihoedukacija 	2h	Specijalista med. Psihologije/ Dipl. psiholog	Psiholozi	Pismeni test
<ul style="list-style-type: none"> - Uloga socijalnog radnika u timskom radu - Socioterapijski oblici rada - Programi rehabilitacije ovisnika - Klubovi liječenih ovisnika 	2h	Dipl. Socijalni radnik	Soc. radnici	Pismeni test
<ul style="list-style-type: none"> - Uloga medicinske sestre/tehničara u timskom radu - Vođenje protokola i dokumentacije - Individualni rad sa pacijentom i primjena farmakoterapije - Edukativna radionica - Okupacioni oblici rada sa ovisnicima u programu liječenja 	2h	Dipl. Medicinska sestra/tehničar i Radni terapeut	Med. Sestre/tehničari i Radni terapeuti	Pismeni test

Табела 2. Практични дио наставе (30h/1800 min.)

Практични облици рада	Трајање у минутима по једном облику рада	NP/P	Дипл. психолог	Дипл. Soc. радник	Медицинска сестра/техничар	Радни терапеут
Велика терапјиска група – Терапјиска заједница за оvisнике о опјјатима	90					
Велика терапјиска група – Терапјиска заједница за оvisнике о алкохолу	90					
Тимски састанак са јутарњим рапортом (5 дана)	30x5					
Психотерапјиска група са оvisницима о опјјатима	45					
Психотерапјиска група са оvisницима о алкохолу	45					
Socioterапјиска група са оvisницима о опјјатима	45					
Socioterапјиска група са оvisницима о алкохолу	45					
Састанак са члановима обитељи пацијента	45					
Састанак са обитељи пацијента	75					
Едукативна група (психоедукација)	45					
Радно продуктивна група	45					
Примјена фармакотерапје и подјела лијекова (5 дана)	15x5					
Психијатријски интервју (2x)	45x2					
Узимање социјалне анамнезе (2x)	30x2					
Упознавање са психодјагностичким инструментима и практична примјена	120					
Индивидуални рад – лист праћење MS/T (2x)	30x2					
Интервенција MS/T у пријемној амбуланти (5 дана)	60x5					
План индивидуалне окупационе терапје и практична примјена	60					
Окупациони облици рада са оvisницима у току програма одвикavanja	60					
Примјена супституционе терапје	120					
Контролни преглед оvisника у Programу супституције	120					
Први разговор са пацијентом у Savјетовалишту за превенцију и лијечење оvisности	60					
Први разговор са пацијентом у Savјетовалишту за алкохолизам	60					
Присутвовање Oгледном клубу лијечених алкохоличара (OKLA)	60					
Укупно обавезни облици рада		1170	930	885	1575	540
Слободни избор сукладно стручном профили		630	870	915	225	1260
УКУПНО				1800		

Legenda: obojena polja predstavljaju obavezni dio praktičnih oblika rada za pojedine stručne profile.

P r i l o g 2.**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA**

Број: .....

Мјесто:.....

Na temelju članka 40. stavak 2. Pravilnika o bližim uvjetima prostora, medicinsko-tehničke opreme i stručnog kadra, koje trebaju ispunjavati centri za mentalno zdravlje u zajednici, kao i edukaciji iz oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija („Службене новине Федерације БиХ“, број /), федерални министар здравства и з д а је:

U V J E R E N J E**o završenoj edukaciji u oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija**

....., ...rođen-a
(prezime, očevo ime, ime) (stručno zvanje)

....., ...
(dan, mjesec i godina) (mjesto) (općina)

.....,
(država)

nakon uspješno završenog teoretskog i praktičnog dijela edukacije u oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija za profesionalce uposlene u Centrima za mentalno zdravlje u zajednici pristupio/la je dana ..... godine završnoj provjeri znanja pred Ispitnim povjerenstvom Federalnog ministarstva zdravstva.

Ispitno povjerenstvo je ocijenilo da je kandidat/kandidatkinja uspješno završio/la provjeru znanja iz edukacije u oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija, te time stekao/la pravo da radi poslove iz oblasti zlouporabe psihoaktivnih supstancija.

**P R E D S J E D A T E L J
ISPITNOG POVJERENSTVA****M I N I S T A R****M.P**